

Bruxelles, 25.4.2018
COM(2018) 232 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Comunicarea "Către un spațiu european comun al datelor"

{SWD(2018) 125 final}

1) Introducere

Inovarea bazată pe date este un vector esențial de creștere economică și de creare de locuri de muncă care poate îmbunătăți în mod semnificativ competitivitatea europeană pe piața mondială. Dacă sunt puse în aplicare condițiile-cadru necesare, economia europeană a datelor s-ar putea dubla până în 2020¹.

Comisia a pus deja în aplicare măsuri esențiale în vederea îmbunătățirii condițiilor-cadru pentru industriile care utilizează date în mod intensiv. Prin Regulamentul general privind protecția datelor², UE a creat un cadru solid pentru încrederea în domeniul digital, care este o condiție prealabilă pentru dezvoltarea durabilă a economiei datelor. Regulamentul general privind protecția datelor garantează un nivel ridicat de protecție a datelor. Toți cei afectați de noile norme, care vor intra în vigoare la 25 mai 2018, vor trebui să asigure respectarea deplină a acestora. Pentru a pune bazele unui viitor avantaj competitiv bazat pe tehnologii de date acceptate și de încredere, libera circulație a datelor cu caracter personal în UE asigurată prin normele UE de protecție a datelor va fi completată de libera circulație a datelor fără caracter personal în conformitate cu o propunere de regulament prezentată în septembrie 2017³.

Cu toate acestea, sunt necesare măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți utilizarea eficientă a datelor la nivelul UE. Ca parte a strategiei sale privind piața unică digitală, Comisia a realizat pași importanți în această direcție. În ianuarie 2017, Comisia a publicat comunicarea „Construirea unei economii europene a datelor”⁴, prin care a lansat o consultare extinsă cu părțile interesate, inclusiv o consultare publică online⁵. Evaluarea ulterioară la jumătatea perioadei a strategiei privind piața unică digitală⁶ a anunțat inițiative privind libera circulație a datelor fără caracter personal și privind accesibilitatea și reutilizarea datelor publice și a celor obținute prin finanțare din fondurile publice. Aceasta a indicat, de asemenea, măsuri suplimentare în domeniul datelor din sectorul privat care sunt de interes public.

Pornind de la legislația privind protecția datelor în vigoare, Comisia propune în prezent un pachet de măsuri ca un pas important către un **spațiu comun al datelor în UE** - un spațiu digital omogen de o amploare care va permite dezvoltarea de noi produse și servicii bazate pe date. Măsurile prezentate împreună cu prezenta comunicare includ:

- o propunere de revizuire a Directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public (Directiva ISP)⁷;

¹ De la 1,99 % din PIB-ul UE în 2016 la 4 % în 2020, IDC 2017, studiul European Data Market, raport final.

² JO L 119, 4.5.2016, p. 1.

³ COM(2017) 495 final.

⁴ COM(2017) 9 final.

⁵ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-building-european-data-economy>

⁶ COM(2017) 228 final.

⁷ COM(2018) 234.

- o actualizare a Recomandării privind accesul la informațiile științifice și conservarea acestora⁸; și
- orientări privind schimbul de date din sectorul privat⁹.

Aceste orientări se bazează pe principiile pentru schimbul de date între întreprinderi și între întreprinderi și sectorul public, care sunt prevăzute în prezenta comunicare. Măsurile avute în vedere includ diferite tipuri de date și, prin urmare, au diferite niveluri de intensitate. În același timp, toate acestea contribuie la obiectivul mai larg de a reuni datele ca o sursă esențială de inovare și de creștere, din diferite sectoare, țări și discipline într-un spațiu comun al datelor.

2) Valorificarea beneficiilor socio-economice ale inovării bazate pe date

Datele sunt materia primă a pieței unice digitale. Acestea ne pot revoluționa viața și pot crea noi oportunități de creștere, inclusiv pentru întreprinderile mici și mijlocii. Disponibilitatea unor cantități imense de date, din care o mare parte este generată de echipamente tehnice și senzori, are un impact asupra tuturor. De fapt, există puține domenii ale vieții noastre care nu au fost deja influențate de revoluția datelor aflată în curs de desfășurare. Utilizarea optimă a datelor ne poate ajuta trăim o viață mai sănătoasă și mai lungă care este, de asemenea, mai puțin stresantă și mai ecologică. De asemenea, aceasta îi poate ajuta pe oamenii noștri de știință să conceapă modele mai bune de anticipare a schimbărilor climatice și a catastrofelor naturale.

Utilizarea inteligentă a datelor are un efect de transformare asupra tuturor sectoarelor economiei și asupra sectorului public:

De exemplu, în sectorul agricol, analiza datelor actualizate privind starea vremii sau umiditatea solului poate contribui la maximizarea producției agricole. În industria prelucrătoare, datele provenite de la senzori în timp real sprijină întreținerea predictivă.

Inovarea bazată pe date poate îmbunătăți, de asemenea, elaborarea politicilor publice și furnizarea de servicii publice și poate reduce sarcina administrativă. Aceasta poate contribui la gestionarea crizelor și la dezvoltarea politicilor de mediu și financiare. Schimbul de date de cercetare privind izbucnirea epidemiilor poate avansa cercetările relevante mult mai rapid și poate contribui la o reacție mai promptă.

Datele satelitare de înaltă rezoluție furnizate de sateliții Sentinel în cadrul programului Copernicus contribuie la monitorizarea în timp real a resurselor naturale de apă pentru a preveni seceta sau poluarea. Astfel de date prezintă beneficii considerabile pentru autoritățile

⁸ C(2018) 2375.

⁹ SWD(2018) 125.

publice, cercetătorii și întreprinderile private în ceea ce privește furnizarea de servicii inovatoare.

Impactul economic al datelor este imens. În 2016, existau 254 850 de întreprinderi de date¹⁰ în întreaga UE, cifră care ar putea să crească la aproximativ 360 000 până în 2020 în cazul unui scenariu de creștere ridicată.

În general, capacitatea de a analiza și de a învăța din date devine rapid un element esențial pentru succesul comercial și eficiența autorităților publice. Întreprinderile care au la dispoziția lor un volum enorm de date și care dispun de capacitate tehnică și de personal calificat pentru a analiza datele vor obține un avantaj competitiv¹¹.

Datele sunt recunoscute, de asemenea, ca fiind un activ din ce în ce mai important pentru dezvoltarea de noi tehnologii precum inteligența artificială (IA) și internetul obiectelor (IoT). Soluțiile de inteligență artificială prezintă avantaje potențiale remarcabile, atât pentru sectorul public, cât și pentru sectorul privat. Utilizarea tehnologiilor de inteligență artificială sprijină productivitatea și competitivitatea într-o gamă largă de sectoare. Aceasta contribuie, de asemenea, la abordarea provocărilor societale și de mediu, abordând în același timp propriile provocări. În acest context, în paralel cu pachetul privind datele, Comisia adoptă comunicarea „Maximizarea beneficiilor inteligenței artificiale pentru Europa”, care definește strategia UE privind inteligența artificială. Strategia are trei dimensiuni: stimularea tehnologiei și a capacității industriale a Europei, pregătirea pentru schimbările socio-economice, precum și asigurarea unui cadru etic și juridic adecvat. Unul dintre obiectivele principale este de a democratiza tehnologiile care utilizează inteligența artificială, în scopul de a sprijini nu numai întreprinderile nou-înființate care utilizează inteligența artificială, ci și utilizatorii de inteligență artificială, inclusiv întreprinderile netehnologice de orice dimensiune. În 2019, Comisia va lansa o platformă care utilizează inteligența artificială la cerere în scopul de a facilita accesul, pentru cercetătorii și întreprinderile din Europa, la instrumente, date și servicii de inteligență artificială de înaltă calitate.

Împreună cu acest pachet privind datele, Comisia adoptă, de asemenea, încă o inițiativă care este importantă pentru economia datelor – „Comunicarea privind facilitarea transformării digitale a serviciilor de sănătate și de îngrijire pe piața unică digitală care responsabilizează cetățenii și construiește o societate mai sănătoasă”, care se referă la potențialul datelor ca factor esențial pentru transformarea digitală în domeniul sănătății și îngrijirii. Datele pot crește bunăstarea a milioane de cetățeni și pot schimba modul de furnizare a serviciilor de sănătate și de îngrijire, inclusiv medicina personalizată, depistarea precoce a focarelor infecțioase și dezvoltarea accelerată de medicamente și dispozitive medicale.

¹⁰ Organizații a căror activitate principală constă în producerea de produse, servicii și tehnologii legate de date.

¹¹ OCDE, *Data-driven innovation. Big Data for Growth and Well-being* (Inovarea bazată pe date. Volum mare de date pentru creștere economică și bunăstare), 2015.

Pentru a valorifica acest potențial în domeniul economiei datelor, UE trebuie să își valorifice oportunitățile de stimulare a inovării în ceea ce privește soluțiile de asistență medicală, cum ar fi telemedicina și aplicațiile mobile în domeniul sănătății, astfel cum se menționează în revizuirea la jumătatea perioadei a strategiei privind piața unică digitală, precum și în deplină conformitate cu legislația privind protecția datelor. Au fost identificate trei domenii-cheie:

- accesul sigur al cetățenilor la datele privind sănătatea și schimbul acestora;
- date mai bune pentru promovarea cercetării, prevenirea bolilor și servicii de sănătate și de îngrijire personalizate;
- instrumente digitale pentru responsabilizarea cetățenilor și pentru îngrijirile axate pe pacient.

În comunicarea menționată anterior, Comisia a descris acțiunile care urmează să fie întreprinse în toate cele trei domenii. Acestea includ o recomandare privind un format european de schimb pentru dosarele medicale electronice, un mecanism de coordonare voluntară în schimbul de date, inclusiv date genomice pentru prevenirea și cercetarea în domeniul medicinei personalizate, precum și propuneri privind schimbul de practici inovatoare și de cele mai bune practici, consolidarea capacităților și asistență tehnică pentru autoritățile din domeniul sănătății și al asistenței.

Măsurile de mai sus sunt însoțite, de asemenea, de o analiză preliminară a aspectelor evidențiate în ceea ce privește siguranța și răspunderea¹² care derivă din noile tehnologii digitale bazate pe date, pentru a asigura un climat de încredere și de asumare a răspunderii printr-un mediu juridic previzibil pentru întreprinderi și investitori și pentru a garanta protejarea drepturilor consumatorilor și ale cetățenilor. Împreună cu inițiativele relevante puse în aplicare în cadrul Strategiei privind piața unică digitală până în prezent, aceste măsuri vor plasa UE o poziție unică pentru a beneficia de oportunitățile oferite de revoluția datelor și pentru a dezvolta o economie a datelor de succes, durabilă și sigură, bazată pe amploarea pieței interne și pe capacitatea de inovare a întreprinderilor europene și cu respectarea deplină a valorilor europene.

3) Datele publice și cele finanțate din fonduri publice în serviciul inovării bazate pe date

Accesul la datele publice și la cele finanțate din fondurile publice și reutilizarea acestora constituie principalele pietre de temelie ale unui spațiu european comun al datelor. În evaluarea la jumătatea perioadei a strategiei privind piața unică digitală, Comisia a anunțat că,

¹² Documentele de lucru ale serviciilor Comisiei cu privire la evaluarea Directivei privind echipamentele tehnice, precum și a Directivei privind răspunderea pentru produsele cu defect și documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind răspunderea pentru noile tehnologii digitale.

pe baza unei evaluări a legislației existente și în urma unei evaluări a impactului¹³, aceasta va pregăti o inițiativă privind accesibilitatea și reutilizarea datelor publice și a celor finanțate din fondurile publice. Prezenta secțiune descrie elementele acestei inițiative.

a) Reutilizarea informațiilor din sectorul public

Organismele din sectorul public produc și colectează cantități uriașe de date, care constituie o materie primă prețioasă pentru dezvoltarea serviciilor digitale inovatoare și a unui proces mai bun de elaborare a politicilor.

Informațiile din sectorul public pot fi utilizate ca bază pentru o gamă largă de produse și servicii. De exemplu, aplicația [iMar](#) utilizează informațiile publicate de porturile aflate în proprietatea statului din Spania și le combină cu prognozele pentru viteza vântului furnizate de serviciul meteorologic național din Spania. Ca urmare, utilizatorii aplicației primesc atât informații în timp real, cât și prognoze pentru transportul maritim, astfel încât aceștia își pot planifica în siguranță călătoria pe mare. În mod similar, datele batimetrice colectate inițial de agențiile naționale de hidrologie pentru navigarea în condiții de siguranță au fost reutilizate de parteneriatul EMODnet la hărțile topografice, pentru a îmbunătăți considerabil prognozele privind mările de furtună în Marea Nordului.

UE a luat deja o serie de măsuri care au drept scop deschiderea datelor guvernamentale din întreaga Uniune ca reprezentând un atu major pentru economia datelor. Directiva 2003/98/CE privind reutilizarea informațiilor din sectorul public¹⁴ a creat un cadru la nivelul UE care stimulează utilizarea transfrontalieră a datelor obținute prin finanțare din fondurile publice și contribuie la dezvoltarea unor servicii și produse paneuropene bazate pe date. Aceasta a fost completată prin măsuri care să faciliteze căutarea și utilizarea datelor din sectorul public între frontiere și limbi, cum ar fi lansarea Portalului european de date deschise¹⁵. Comisia oferă un exemplu în acest sens, printr-un cadru juridic pentru reutilizarea propriilor date¹⁶. Acesta este completat de portalul de date deschise, care oferă acces la datele provenind de la instituțiile UE și de la alte organisme ale UE¹⁷. Acest cadru este unul dintre cele mai avansate sisteme de reutilizare a datelor din lume, cu o regulă implicită conform căreia reutilizarea datelor Comisiei trebuie să fie autorizată în scopuri necomerciale și comerciale fără a fi nevoie de o cerere individuală, fără a se percepe nicio taxă de -reutilizator, fără a pune condiții privind reutilizarea și fără discriminare între reutilizatori, cu foarte puține excepții, justificate în mod corespunzător.

¹³ SWD(2018) 127.

¹⁴ [Directiva 2003/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public.](#)

¹⁵ <https://www.europeandataportal.eu/ro/homepage>

¹⁶ [Decizia Comisiei din 12 decembrie 2011 privind reutilizarea documentelor Comisiei.](#)

¹⁷ <https://data.europa.eu/euodp/ro/home?>

Revizuirea Directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public¹⁸ este elementul central al actualului pachet de date. Modificările propuse vor aduce o schimbare reală, punând mai multe date la dispoziție și asigurând o mai mare reutilizare a datelor. Revizuirea are următoarele obiective:

- reducerea barierelor la intrarea pe piață, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii, prin reducerea taxelor pentru reutilizarea informațiilor din sectorul public;
- creșterea disponibilității datelor prin introducerea de noi tipuri de date publice și de date obținute prin finanțare din fondurile publice în domeniul de aplicare al directivei: (i) datele deținute de întreprinderile publice din sectorul utilităților publice și al transporturilor și (ii) datele de cercetare;
- reducea la minimum a riscului asociat utilizării excesive a avantajul primului venit, de care beneficiază întreprinderile mari și care, prin urmare, limitează numărul de potențiali reutilizatori ai datelor în cauză, solicitând un proces mai transparent pentru stabilirea acordurilor dintre sectorul public și cel privat¹⁹;
- creșterea oportunităților de afaceri prin încurajarea publicării de date dinamice și asimilarea interfețelor de programare a aplicațiilor (Application Programming Interfaces - API).

Asigurarea accesului la datele dinamice prin intermediul interfețelor de programare a aplicațiilor este deosebit de importantă, întrucât aceasta sprijină ecosistemul de date deschise, economisește timp și bani prin automatizarea procesului de descărcare și facilitează într-o mare măsură reutilizarea datelor pentru o gamă largă de produse și servicii noi. Schimbul de date prin utilizarea corectă și sigură a interfețelor de programare a aplicațiilor poate genera o valoare adăugată semnificativă pentru diferiții actori din lanțul valoric al datelor. Acesta poate contribui, de asemenea, la crearea unor ecosisteme valoroase în jurul activelor de date al căror potențial este deseori neutilizat de către deținătorii de date.

În prezent, utilizarea interfețelor de programare a aplicațiilor de către organisme din sectorul public este insuficientă, iar multe documente sunt încă puse la dispoziție în format PDF. Acest lucru conduce la o utilizare sub nivelul optim a datelor dinamice din sectorul public pentru crearea de servicii cu valoare adăugată. Modificările propuse în Directiva privind reutilizarea informațiilor din sectorul public urmăresc să accelereze trecerea organismelor din sectorul public din întreaga Europă la funcționalitățile bazate pe internet și la publicarea cu o acoperire mai largă a datelor dinamice și utilizarea interfețelor de programare a aplicațiilor.

¹⁸ COM(2018) 234.

¹⁹ Principala problemă este că astfel de acorduri conduc la exploatarea de către un singur reutilizator sau de foarte puțini reutilizatori a datelor în practică și că această reutilizare limitată nu este cauzată de particularitățile pieței, ci de modul în care a fost încheiat acordul între sectorul public și cel privat. Transparența sporită a procesului are drept scop limitarea „utilizării excesive a avantajului primului venit” prin a) permiterea ca orice întreprindere să aștepte datele puse la dispoziție și b) creșterea posibilității pentru o gamă mai largă de reutilizatori să exploateze efectiv datele în cauză.

De asemenea, pachetul conține rezultatele evaluării **Directivei privind bazele de date**²⁰. Evaluarea²¹ se referă la funcționarea globală a celor două părți ale directivei, dreptul de autor și protecția bazelor de date prin dreptul sui generis, cu un accent mai mare pe evaluarea performanței acestora din urmă. Aceasta include analiza relațiilor dintre dreptul sui generis stabilit în directivă și economia datelor.

Una dintre concluziile principale ale evaluării este că dreptul sui generis nu acoperă în mod sistematic situațiile volumelor mari de date și bazele de date cu o singură sursă²², prin urmare, acesta nu împiedică anumite cazuri problematice, în care anumiți titulari de drepturi ar putea pretinde drepturi de proprietate indirectă asupra datelor digitale. Cu toate acestea, evaluarea indică faptul că această ipoteză ar trebui urmărită îndeaproape în viitor, întrucât au apărut întrebări în cercurile academice și ale părților interesate, declanșate de cauzele ocazionale în instanță, cu privire la faptul dacă dreptul sui generis ar putea, de fapt, să se aplice la scară mai largă decât ceea ce se presupune în general, de exemplu pentru datele generate de calculatoare. Evaluarea Directivei privind bazele de date abordează, de asemenea, posibilele interacțiuni dintre dreptul sui generis și Directiva privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, o chestiune care a fost inclusă, de asemenea, în evaluarea Directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public²³. Luând în considerare faptul că o astfel de interacțiune ar putea apărea în practică, revizuirea propusă a Directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public vizează clarificarea alinierii dispozițiilor celor două instrumente.

Revizuirea propusă conține, de asemenea, clarificări cu privire la relația dintre Directiva privind reutilizarea informațiilor din sectorul public și Directiva de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale (INSPIRE)²⁴ în scopul de a asigura o coerență deplină între cele două instrumente juridice.

În plus, în cadrul programului Mecanismul pentru interconectarea Europei, Comisia va continua să sprijine dezvoltarea unei infrastructuri complete de date deschise ca urmare a punerii în aplicare a Portalului european de date deschise²⁵. Acest mediu ar putea să pună la dispoziție date și instrumente interoperabile, precum și o sursă de cunoștințe și de sprijin, pentru a maximiza reutilizarea datelor deschise de către administrațiile publice și întreprinderile europene, în special întreprinderile mici și mijlocii, și pentru a consolida capacitatea de conținut pentru dezvoltarea inteligenței artificiale europene. Comisia a propus²⁶ ca schimbul de date de către sectorul public să fie susținut, de asemenea, de un **Centru de**

²⁰ [Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date.](#)

²¹ SWD(2018) 146.

²² O bază de date cu o sursă unică înseamnă că nu există alte surse de date decât prin recurgerea la o singură bază de date.

²³ SWD(2018) 145.

²⁴ [Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007.](#)

sprijin pentru schimbul de date în cadrul programului Mecanismul pentru interconectarea Europei începând din 2019.

De asemenea, Comisia ia în considerare continuarea acțiunilor de finanțare pentru a sprijini disponibilitatea datelor din sectorul public în vederea reutilizării după anul 2020, vizând instituirea unui spațiu european comun al datelor cuprinzător.

În cele din urmă, principiile privind reutilizarea informațiilor din sectorul public sunt luate în considerare, de asemenea, atunci când fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI)²⁷ sprijină și corelează nevoile locale, conducând la creșteri ale eficienței datorită soluțiilor de guvernare electronică, modernizării sistemelor de informare și administrație publică.

b) Accesul la informațiile științifice și conservarea acestora

Știința deschisă a fost identificată²⁸, în contextul accesului în special la rezultatele cercetării finanțate din fonduri publice și al reutilizării acestora, ca un factor esențial în promovarea științei și aducerea de beneficii pentru societate. Acest lucru a fost evidențiat în concluziile Consiliului privind tranziția către un sistem al științei deschise²⁹, prin care Consiliul a invitat Comisia, în cooperare cu Platforma politicii privind știința deschisă și în strânsă colaborare cu statele membre și cu părțile interesate, să dezvolte în continuare Agenda europeană privind știința deschisă. Știința deschisă prevede ca procesele de cercetare efectuate de orice tip de cercetători (inclusiv cercetători neprofesioniști) să fie deschise în toate etapele, de la conceperea proiectelor, metodologii și fluxuri de lucru, la diseminarea rezultatelor, astfel încât cercetarea să se poată baza mai ușor pe cercetări anterioare. Acest lucru sporește calitatea, evită suprapunerile și permite o reutilizare mai ușoară, ceea ce, în ultimă instanță, sporește impactul științei asupra societății. Comisia consideră că este momentul ca accesul la informațiile științifice și conservarea acestora să fie plasate în contextul științei deschise, pe baza politicii sale privind accesul liber din 2012.

Comisia constituie un exemplu în ceea ce privește politica privind accesul deschis, datorită normelor cuprinse în programul său Orizont 2020. Aceasta susține, de asemenea, dezvoltarea de instrumente și servicii care sprijină știința deschisă, prin finanțarea unui portal paneuropean pentru cloudul european destinat științei deschise³⁰.

²⁵ <http://data.europa.eu/europeandataportal>.

²⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/connecting-europe-facility-cef-telecom-work-programme-2018-adopted>.

²⁷ <https://cohesiondata.ec.europa.eu>.

²⁸ COM(2018) 22 final.

²⁹ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9526-2016-INIT/ro/pdf>.

³⁰ SWD(2018) 83 final.

În 2012, Comisia a adoptat un pachet de politici care include o serie de măsuri pentru îmbunătățirea accesului la informațiile științifice produse în Uniune. Ca parte a acestui pachet, Recomandarea 2012/417/UE a Comisiei privind accesul la informațiile științifice și conservarea acestora³¹ s-a bazat pe premisa că informațiile științifice rezultate din finanțări publice ar trebui să fie accesibile și reutilizabile cu cât mai puține restricții.

Evaluarea recomandării confirmă faptul că aceasta a fost un instrument valoros și cu impact puternic, care rămâne relevant pentru politică. Cu toate acestea, pentru a face față provocărilor viitoare, este necesară o revizuire pentru a reflecta evoluțiile recente în practicile de cercetare, precum și evoluțiile recente ale politicilor UE. Astfel cum s-a anunțat în inițiativa europeană în domeniul cloud computingului³² ca parte din cloudul european destinat științei deschise și evaluarea la jumătatea perioadei a strategiei privind piața unică digitală³³, actualul pachet de date include, prin urmare, revizuirea Recomandării privind accesul la informațiile științifice și conservarea acestora³⁴.

Revizuirea recomandării este prezentată în paralel cu revizuirea Directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public³⁵, care propune extinderea domeniului de aplicare a directivei la datele de cercetare și asigurarea coerenței și a complementarității între politicile privind accesul liber și datele deschise. Prin urmare, aceasta valorifică în același timp potențialul informațiilor din sectorul public și al datelor cercetărilor finanțate din fonduri publice. Pe baza revizuirii propuse a Directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, statele membre ar avea obligația să elaboreze politici care abordează accesul deschis la datele de cercetare publice și deținute de sectorul public, iar recomandarea revizuită privind accesul la informațiile științifice și conservarea acestora ar furniza orientări cu privire la punerea în aplicare a accesului deschis la datele de cercetare publice și deținute de sectorul public.

4) Datele din sectorul privat ca principal motor al inovării și al competitivității în Europa

Accesul la datele din sectorul privat și reutilizarea acestora constituie alte pietre de temelie importante ale unui spațiu european comun al datelor. În conformitate cu evaluarea la jumătatea perioadei a strategiei privind piața unică digitală și pe baza rezultatelor consultării

³¹ C(2012) 4890 final.

³² COM(2016) 178 final.

³³ COM(2017) 228 final.

³⁴ C(2018) 2375.

³⁵ COM(2018) 234.

cu părțile interesate, pot fi definite o serie de principii pentru schimbul de date din sectorul privat care trebuie să fie luate în considerare³⁶.

a) Schimbul de date între întreprinderi (B2B)

Comunicarea „Construirea unei economii europene a datelor” a evidențiat o serie de aspecte referitoare la volumul tot mai mare de date. Acest volum este adesea creat în mod automat de echipamente tehnice sau de procese bazate pe tehnologiile emergente, cum ar fi internetul obiectelor. Pentru a extrage valoarea maximă din aceasta și alte tipuri de date din sectorul privat, actorii de pe piață ar trebui să poată accesa și utiliza astfel de date, inclusiv la nivel transfrontalier, în diferite scenarii. Astfel cum s-a identificat în comunicarea respectivă, datele fără caracter personal generate în mod automat de obiectele internetului obiectelor prezintă probleme specifice deoarece, în general, producătorii acestor obiecte se află într-o poziție privilegiată pentru a determina accesul la datele obținute și utilizarea acestora. În funcție de natura pieței respective, aceștia pot să acorde sau nu acces și drepturi de utilizare utilizatorului obiectului, care se poate afla în imposibilitatea de a utiliza datele a căror generare o determină.

Dialogul cu părțile interesate și răspunsurile la studiul online³⁷ au arătat că părțile interesate sunt, în general, de acord cu faptul că schimbul de date între întreprinderi ar fi benefic. În același timp, acestea consideră că, în această etapă de dezvoltare a economiei datelor, cadrul de reglementare existent este adecvat scopului și că este prea devreme pentru o legislație orizontală privind schimbul de date în relațiile dintre întreprinderi. Punctul de plecare ar trebui să fie asigurarea faptului că piețele de date dispun de cele mai bune condiții posibile pentru a se dezvolta pe cont propriu, libertatea contractuală fiind o piatră de temelie. În general, întreprinderile ar trebui să aibă libertatea de a decide cui și în ce condiții pot acorda acces la datele fără caracter personal. În general, părțile interesate nu susțin nici un nou tip de drept de „proprietate asupra datelor”, o serie de contribuții indicând că principala chestiune în schimbul de date între întreprinderi nu mai este legată de proprietate, ci de modul în care este organizat accesul.

În același timp, există o puternică susținere din partea părților interesate pentru măsurile fără caracter normativ, cum ar fi (i) promovarea utilizării interfețelor de programare a aplicațiilor pentru un acces la seturile de date și o utilizare a acestora mai simplă și mai automată; (ii) elaborarea de clauze contractuale standard recomandate; și (iii) furnizarea de orientări la nivelul UE.

³⁶ SWD(2018) 125 „Orientări privind schimbul de date din sectorul privat în economia europeană a datelor” constând din două părți: una care abordează schimbul de date în cadrul relațiilor între întreprinderi (business-to-business, B2B) și alta care abordează schimbul de date în contextul relațiilor între întreprinderi și autoritățile publice (business-to-government, B2G).

³⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-building-european-data-economy>

Având în vedere ansamblul dovezilor disponibile în prezent și pe baza principiilor stabilite în Comunicarea „Construirea unei economii europene a datelor”³⁸, Comisia consideră că este important să se recunoască faptul că datele pot fi reutilizate fără o pierdere a calității datelor și, în multe cazuri, fără o pierdere a avantajului concurențial, întrucât aceleași date pot sprijini sau îmbunătăți complet diferite produse sau servicii. Acest lucru este valabil în special în ceea ce privește punerea la dispoziție a datelor relevante pentru dezvoltarea aplicațiilor care utilizează inteligența artificială — o provocare industrială majoră în Europa. Mai multe întreprinderi ar putea fi încurajate să se implice în parteneriate, și anume acorduri cu alte întreprinderi concepute pentru valorificarea la maxim a datelor de cât mai mulți operatori comerciali cu putință.

De asemenea, Comisia consideră că, pentru a asigura piețe echitabile și competitive pentru obiectele IoT și pentru produsele și serviciile care se bazează pe **date fără caracter personal generate de echipamente tehnice** create de astfel de obiecte, următoarele **principii esențiale** ar trebui să fie respectate în acordurile contractuale:

- a) **Transparență:** acordurile contractuale relevante ar trebui să identifice într-un mod transparent și inteligibil (i) persoanele sau entitățile care vor avea acces la datele pe care produsul sau serviciul le generează, tipul datelor respective, precum și nivelul de detaliu; și (ii) scopurile utilizării unor astfel de date.
- b) **Crearea de valori comune:** acordurile contractuale relevante ar trebui să recunoască faptul că, dacă datele sunt generate ca produs secundar sau prin utilizarea unui produs sau a unui serviciu, mai multe părți au contribuit la crearea datelor.
- c) **Respectarea intereselor comerciale ale celeilalte părți:** acordurile contractuale relevante ar trebui să răspundă nevoii de a proteja atât interesele comerciale, cât și secretele comerciale ale deținătorilor de date și ale utilizatorilor de date.
- d) **Asigurarea unei concurențe loiale:** acordurile contractuale relevante ar trebui să abordeze necesitatea de a asigura o concurență nedenaturată atunci când se face schimb de date sensibile din punct de vedere comercial.
- e) **Blocarea minimă a datelor:** întreprinderile care oferă un produs sau un serviciu care generează date ca produs secundar ar trebui să permită portabilitatea datelor cât mai mult posibil³⁹. De asemenea, acestea ar trebui să ia în considerare, atunci când este posibil și în concordanță cu caracteristicile pieței pe care operează, să ofere același produs sau serviciu fără transferuri limitate de date sau cu puține transferuri limitate de date împreună cu produsele sau serviciile care includ astfel de transferuri de date.

³⁸ COM(2017) 9 final, p. 11.

³⁹ De exemplu, datele produse de roboți în contextul proceselor industriale, relevante pentru furnizarea de servicii postvânzare (cum ar fi reparații și mentenanță) sau datele privind clasificarea furnizorilor de servicii.

Întrucât dezbaterea cu privire la schimbul de date între întreprinderi este în curs și cu trecerea timpului se acumulează mai multă experiență, prezenta comunicare va lansa un nou proces de consultare cu părțile interesate. Pe baza analizei informațiilor colectate, aceste principii pot evolua în continuare. Comisia va continua să evalueze dacă astfel de principii și eventualele coduri de conduită modificate se dovedesc a fi suficiente pentru menținerea de piețe deschise și echitabile și va aborda situația, dacă este necesar, prin luarea unor măsuri adecvate. Ca urmare a diferenței în structura piețelor individuale, ar putea fi necesar ca acestea să fie completate de măsuri specifice sectorului.

Ca parte a inițiativei privind digitalizarea industriei europene⁴⁰, Comisia a luat deja măsuri pentru a sprijini industria, printre altele prin acordarea de asistență financiară pentru platformele de date industriale și centrele de inovare prevăzute de programul Orizont 2020. Ca o continuare a acestor eforturi, măsurile de cercetare și inovare prevăzute de programul Orizont 2020 în perioada 2018-2020⁴¹ (în special „platformele industriale și de date cu caracter personal”) promovează în mod explicit dezvoltarea de platforme sigure și de încredere și metodele de cercetare analitică care respectă viața privată pentru schimbul securizat de date industriale care fac obiectul unui drept de proprietate și de date cu caracter personal, facilitând în același timp conformitatea cu legislația relevantă (cum ar fi legislația privind protecția datelor).

Centrul de sprijin pentru schimbul de date din cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei va pune în aplicare o serie de măsuri menite să înlesnească schimbul de date din sectorul privat, pe lângă datele din sectorul public. Acesta va oferi expertiză și asistență privind schimbul de date prin furnizarea de exemple de cele mai bune practici și de informații cu privire la interfețele de programare a aplicațiilor, modelele de contracte existente și alte aspecte juridice și tehnice. De asemenea, acesta va contribui la dezvoltarea în continuare a orientărilor prevăzute în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta comunicare⁴²; ar putea fi elaborate liste de verificare și, în cazul în care se consideră util, modele de clauze contractuale. Activitatea va lua în considerare rezultatele Programului privind interoperabilitatea pentru perioada 2016-2020 (ISA²).

De asemenea, Comisia va explora în continuare **promovarea interfețelor de programare a aplicațiilor** în, de exemplu, guvernarea electronică și în acțiunile legate de recurgera la utilizarea principiului „doar o singură dată”. În prezent, numeroase întreprinderi au active mari de date neutilizate și nu dispun de resurse sau de capacitatea de a analiza datele sau de a crea servicii interesante din punct de vedere comercial în jurul datelor acestora. Printr-o utilizare adecvată a interfețelor de programare a aplicațiilor, aceasta poate deschide calea către crearea unor ecosisteme de tip „start-up”, generând valoare dintr-un activ neutilizat și

⁴⁰ COM(2016) 180 final.

⁴¹ http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018-2020/main/h2020-wp1820-leit-ict_en.pdf.

⁴² SWD(2018) 125.

sprijinind întreprinderile gazdă să creeze noi servicii și produse. Acesta a fost cazul în sectorul financiar, unde accesul la anumite date bancare, prin utilizarea de interfețe de programare a aplicațiilor bine concepute, a permis crearea unui întreg ecosistem nou de servicii financiare, cum ar fi consilierea personalizată cu privire la obiceiurile de consum zilnic, aflat sub controlul și gestionarea instituțiilor financiare care, în caz contrar, nu ar oferi astfel de servicii. Crearea și utilizarea interfețelor de programare a aplicațiilor trebuie să fie bazată pe mai multe principii: stabilitate, mentenanța pe parcursul ciclului de viață, uniformitatea utilizării și a standardelor, ușurința în utilizare, precum și securitatea.

În sfârșit, Comisia va continua să faciliteze **testele** și **demonstrațiile** în anumite domenii, de exemplu pentru utilizarea pe scară largă a sistemelor de mobilitate conectată și automatizată în coridoarele transfrontaliere digitale. Activitățile cu privire la aceste coridoare rezultă din scrisoarea de intenție semnată de 29 de state membre și țări ale SEE, masa rotundă de la Frankfurt cu industria și statele membre și Ziua Digitală 2018, în care statele membre ale UE și ale SEE și părțile interesate relevante din industrie s-au angajat să întreprindă aceste acțiuni. Experiența referitoare la aceste coridoare va testa, printre altele, mijloacele tehnice și juridice de acces la datele de la bordul vehiculului și la alte date relevante din punct de vedere comercial și de reutilizare a acestora în ecosistemul de mobilitate conectată și automatizată, iar experiențele pot contribui la noi orientări UE care să abordeze acest aspect al pieței unice digitale.

b) Accesul la datele din sectorul privat în scopuri de interes public – schimbul de date dintre întreprinderi și administrațiile publice (B2G)

Comisia analizează, de asemenea, schimbul de date între întreprinderi și sectorul public. Organismele din sectorul public au început să evalueze potențialul cercetării analitice a datelor pentru a orienta deciziile de politică sau pentru a îmbunătăți serviciile publice prin punerea la dispoziție a unui număr semnificativ de piloți.

Datele deținute de întreprinderi, cum ar fi operatorii din domeniul telecomunicațiilor, platformele online, producătorii de automobile, comercianții cu amănuntul sau mijloacele de comunicare socială, sunt extrem de relevante în acest context. Utilizarea acestora poate, de exemplu, să conducă la o intervenție mai orientată în caz de epidemii, la o mai bună planificare urbană, la îmbunătățirea siguranței rutiere și a gestionării traficului, precum și la o mai bună protecție a mediului, monitorizare a pieței sau protecție a consumatorilor.

Atunci când se elaborează statistici oficiale, analizarea unor astfel de date poate fi mai eficientă din punct de vedere al costurilor și produce rezultate mai rapide în ceea ce privește aspecte precum mișcările de populație, prețurile, inflația, economia internetului, energia sau traficul. Aceasta poate, de asemenea, să reducă sarcina asupra întreprinderilor și asupra cetățenilor prin evitarea chestionarelor de sondaj. Comunicarea din 2017 intitulată

„Construirea unei economii europene a datelor”⁴³ a abordat aceste oportunități, iar în evaluarea la jumătatea perioadei a strategiei privind piața unică digitală, Comisia s-a angajat să analizeze în continuare această chestiune.

Rezultatele consultării organizate în contextul revizuirii Directivei privind reutilizarea informațiilor din sectorul public⁴⁴ au arătat sprijinul pentru ideea de a îmbunătăți accesul la datele din sectorul privat pentru autoritățile publice și în scopuri științifice în general. Cu toate acestea, deținătorii de date au indicat necesitatea de a aborda o serie de aspecte, inclusiv compensațiile, care permit recuperarea investițiilor realizate pentru colectarea sau adaptarea datelor.

Orice măsuri luate în acest sens trebuie să fie pe deplin conforme cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal.

Luând în considerare experiența existentă și rezultatele consultărilor cu părțile interesate, Comisia consideră că respectarea următoarelor **principii-cheie** ar putea sprijini furnizarea de date din sectorul privat către organismele din sectorul public în condiții preferențiale pentru reutilizare.

- a) **Proportionalitatea în utilizarea datelor din sectorul privat:** cererile de furnizare a datelor din sectorul privat în condiții preferențiale pentru reutilizare ar trebui să fie justificate de un interes public clar și demonstrabil. Cererea de furnizare a datelor din sectorul privat ar trebui să fie adecvată și relevantă în scopul interesului public urmărit și să fie proporțională în ceea ce privește detaliile, relevanța și protecția datelor. Costurile și eforturile necesare pentru furnizarea și reutilizarea datelor din sectorul privat ar trebui să fie rezonabile în comparație cu beneficiile publice preconizate.
- b) **Limitarea scopului:** utilizarea datelor din sectorul privat ar trebui să fie limitată în mod clar la unul sau mai multe scopuri care trebuie să fie precizate cât mai clar în clauzele contractuale care stabilesc colaborarea între întreprinderi și administrațiile publice. Acestea pot include o limitare a duratei de utilizare a datelor respective. Întreprinderea din sectorul privat ar trebui să primească asigurări specifice că datele obținute nu vor fi utilizate pentru proceduri administrative sau judiciare independente; dispozițiile juridice și etice stricte care reglementează confidențialitatea informațiilor statistice din Sistemul Statistic European ar putea servi drept model în acest sens
- c) **Principiul de „a nu cauza prejudicii”:** colaborarea între întreprinderi și administrațiile publice trebuie să asigure că interesele legitime, în special protecția secretelor comerciale și a altor informații sensibile din punct de vedere comercial, sunt respectate.

⁴³ A se vedea, de asemenea: Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2017)2 final.

⁴⁴ COM(2018) 234.

Colaborarea între întreprinderi și administrațiile publice ar trebui să le permită întreprinderilor să fie în măsură în continuare să valorifice informațiile obținute din datele în cauză în ceea ce privește alte părți interesate.

d) **Condiții pentru reutilizarea datelor:** acordurile de colaborare privind schimbul de date între întreprinderi și administrațiile publice ar trebui să urmărească să fie reciproc benefice, recunoscând în același timp obiectivul de interes public, prin oferirea unui tratament preferențial organismului din sectorul public față de alți clienți.

Acest lucru ar trebui să se reflecte, în special, în nivelul compensației convenite, care ar putea fi legat de obiectivul de interes public urmărit.

Acordurile de colaborare privind schimbul de date între întreprinderi și administrațiile publice care implică aceleași autorități publice îndeplinind aceleași funcții ar trebui să fie tratate în mod nediscriminatoriu.

Aceste acorduri ar trebui să reducă necesitatea altor tipuri de colectare a datelor, cum ar fi sondajele. Acest lucru ar trebui să reducă sarcina generală asupra cetățenilor și asupra întreprinderilor.

e) **Atenuarea limitărilor datelor din sectorul privat:** Pentru a aborda posibilele limitări ale datelor din sectorul privat, inclusiv posibilul tratament inerent, întreprinderile care furnizează datele ar trebui să ofere sprijin rezonabil și proporțional pentru a contribui la evaluarea calității datelor pentru scopurile menționate, inclusiv prin posibilitatea de a examina sau de a verifica în alt mod datele, ori de câte ori este cazul. Întreprinderile nu ar trebui să fie obligate să îmbunătățească calitatea datelor în cauză. La rândul lor, organismele din sectorul public ar trebui să se asigure că datele provenite din diferite surse sunt prelucrate astfel încât să se evite un posibil „tratament părtinitor în ceea ce privește selecția”.

f) **Transparența și participarea în societate:** colaborarea între întreprinderi și administrațiile publice ar trebui să fie transparentă în ceea ce privește părțile la acord și obiectivele acestora. Perspectivele organismelor publice și cele mai bune practici ale colaborării între întreprinderi și administrațiile publice ar trebui să fie puse la dispoziția publicului, cu condiția ca acestea să nu compromită confidențialitatea datelor.

Comisia va **organiza o masă rotundă la nivel înalt cu privire la accesul la datele din sectorul privat din motive de interes public** în scopul de a reflecta în continuare asupra acestui subiect. Se va acorda atenția cuvenită nivelului avansat de maturitate al discuției în unele domenii (de exemplu, reutilizarea unor astfel de date pentru statisticile oficiale). Principiile de mai sus vor fi propuse ca bază pentru discuțiile ulterioare cu părțile interesate. Comisia va continua să evalueze dacă aceste măsuri se dovedesc a fi suficiente pentru facilitarea schimbului de date între întreprinderi și administrațiile publice și va aborda situația,

dacă este necesar, prin întreprinderea de acțiuni adecvate, inclusiv posibile măsuri în sectoare specifice.

5) Concluzie

În prezenta comunicare, Comisia a descris măsuri care vor facilita, pentru întreprinderi și pentru sectorul public, accesarea și reutilizarea datelor provenite din diferite surse, sectoare și discipline din UE. Împreună cu inițiativele existente, cum ar fi noul cadru de reglementare pentru protecția datelor cu caracter personal care intră în vigoare în mai 2018, propunerea privind libera circulație a datelor fără caracter personal și inițiativele privind stimularea conectivității și încurajarea calculului de înaltă performanță, aceste măsuri vor crea un adevărat spațiu european comun al datelor, sprijinit atât prin măsuri de politică la nivelul întregii Uniuni, cât și prin finanțarea direcționată a cercetării și inovării. Acestea sunt esențiale pentru creșterea economică și competitivitatea UE.

Comisia invită colegiitorii să acționeze în direcția adoptării rapide a elementului legislativ din propunerea de pachet privind datele⁴⁵, pentru ca UE să poată beneficia pe deplin de posibilitățile oferite de economia datelor. De asemenea, aceasta invită statele membre și toate celelalte părți interesate să contribuie la măsurile și inițiativele anunțate.

⁴⁵ COM(2018) 234.